

PROBLEMELE GESTIONĂRII RESURSELOR FUNCiare ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Petru BACAL, Vitalie SOCHIRĂ

Catedra Științe ale Solului, Geologie și Geografie

The main problems of land resource management are non-ecological exploitation of agricultural land, non-sanitation of rural space, massive negligence of population and local authorities. Most environmental damage in this field is not established and compensated and the majority of land beneficiaries ignore the normatives of land protection. There was introduced a penalty for burning stubble, substantially increased the payment discharge and the amount of fines for unauthorized land use and for destruction of soil fertile layer. However, there is no positive change in penalties for causing erosion, for falsifying and concealing information about the status of land.

Introducere

Actualmente, spațiul rural al Republicii Moldova se află într-o criză profundă, marcată de exodul în masă al populației în străinătate, de ruina agricultura, de deteriorarea gravă a infrastructurii sociale și de producție, a drumurilor de acces etc. Un impact deosebit au valorificarea antiecolologică a terenurilor agricole și puzderia de gunoiști neautorizate, neglijența populației și a autorităților publice locale, a organelor de supraveghere și control al resurselor funciare. Cea mai frecventă formă de impact asupra resurselor funciare este eroziunea. Sporirea accelerată a suprafețelor afectate de eroziune și a intensității acesteia este condiționată de nerespectarea cerințelor ecologice ale terenurilor la momentul acordării cotelor funciare agricole în proprietate privată, de exercitarea ineficientă a principalelor funcții de gestionare a resurselor funciare, precum și de implicarea superficială a autorităților publice locale. La un nivel ineficient sunt exercitate funcțiile de evaluare și control, de reglementare și coordonare a folosirii și supravegherii resurselor funciare [1].

Material și metode

Principalele materiale care au stat la baza realizării acestui studiu au fost: 1) Anuarele privind calitatea factorilor de mediu și activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat [2]; 2) Codul contravențional al Republicii Moldova [3,4]; 3) Rapoartele anuale ale Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice [5]; 4) Rapoartele Biroului Național de Statistică (BNS) privind aplicarea sancțiunilor administrative [6]. Studiul a cuprins, cu precădere, anii 2003-2010.

Metodele principale utilizate: statistică, analitică, istorică, analogică, precum și consultarea autorităților abilitate cu depistarea și examinarea contravențiilor ecologice. *Metoda statistică* a fost pe larg utilizată la procesarea informației statistice referitor la aplicarea sancțiunilor administrative pentru încălcarea legislației de folosință și protecție a resurselor naturale pe raioane și municipii și pentru fiecare tip de contravenții (articol și alineat) în domeniul resurselor funciare. *Metoda analitică* a fost folosită pentru: a) identificarea modificărilor și a direcțiilor de optimizare a mecanismului de sancționare administrativă pentru încălcarea legislației funciare; b) diagnoza situației în acest domeniu; c) formularea recomandărilor de optimizare a gestionării resurselor funciare.

Rezultate și discuții

În anii '90 ai sec. al XX-lea se atestă o reducere considerabilă a numărului de laboratoare ecologice de evaluare a terenurilor agricole și a calității solurilor, condiționată de lichidarea centrelor raionale și regionale de protecție a plantelor și de pierderea controlului asupra teritoriului din stânga Nistrului. Inspectoratul Ecologic de Stat, care deține funcția exclusivă de evaluare a prejudiciilor ecologice, dispune doar de un laborator central și de 3 laboratoare ale Agențiilor Ecologice, iar cea mai mare parte a echipamentului folosit este uzat. În unele cazuri mai grave se apelează la Centrul de Investigații Ecologice al Institutului de Ecologie și Geografie al AȘM. La exercitarea evaluării și a altor funcții de gestionare a protecției mediului un rol important revine Agenției de Geodezie, Relații Funciare și Cadastru, Institutului de Protecție a Solurilor „N.Dimo”, Serviciului Hidrometeorologic de Stat (SHS). Din cauza resurselor financiare insuficiente și a abordării superficiale a acestor probleme, salarizării proaste a personalului, funcțiile principale de gestionare a resurselor funciare

sunt exercitate inefficient, iar impactul distructiv asupra terenurilor și solurilor a atins cote alarmante. Pentru optimizarea suportului economic al protecției resurselor funciare este necesară includerea indicilor ecologici în evaluarea cadastrală și aplicarea pașaportizării ecologice a terenurilor [1].

Sanționarea administrativă pentru încălcarea legislației funciare. O influență majoră asupra eficienței reduse a funcțiilor de gestionare a impactului asupra resurselor funciare are și implementarea superficială a mecanismului sancționării administrative. Cu toate că solurile sunt declarate principala avuție a neamului nostru, cuantumul amenzilor pentru folosirea neautorizată a terenurilor și provocarea diverselor forme de degradare era foarte redus (până la 100 lei) [3]. Majoritatea absolută a amenzilor erau aplicate pentru ocuparea nelegitimă a terenurilor și pentru acțiunile ce cauzează poluarea solurilor. Foarte rar erau aplicate sancțiuni administrative pentru nimicirea stratului fertil de sol, neluarea măsurilor de prevenire a eroziunii solurilor, ridicarea stratului fertil superior al solului de pe terenurile fondului silvic, pentru falsificarea și tănuirea informației despre starea terenurilor [6]. Conform noului Cod contravențional (din 31 mai 2009), cuantumul amenzilor respective a fost majorat semnificativ, în special pentru folosirea neautorizată a terenurilor, pentru nimicirea stratului fertil de sol și pentru neaducerea terenurilor la starea care să asigure folosirea lor după destinație. Au fost excluse avertismentele și introduse, ca forme suplimentare de sancționare, *munca în folosul comunității*, iar pentru persoanele juridice și cele cu funcție de răspundere – *sistarea activităților economice pentru o perioadă de până la 1 an* [4]. A fost introdusă sancțiunea pentru arderea resturilor vegetale (art.115.3¹), pentru care sunt intentate cele mai multe acțiuni de recuperare a prejudiciului cauzat solurilor. Totodată, majorarea cuantumulului a condiționat reducerea (de circa 3 ori) a numărului de amenzi aplicate pentru astfel de contravenții. Totuși, această măsură a influențat majorarea, direct proporțională, a sumei amenzilor aplicate pentru contravențiile în domeniul resurselor funciare (*a se vedea* Fig.1 și Tabelul).

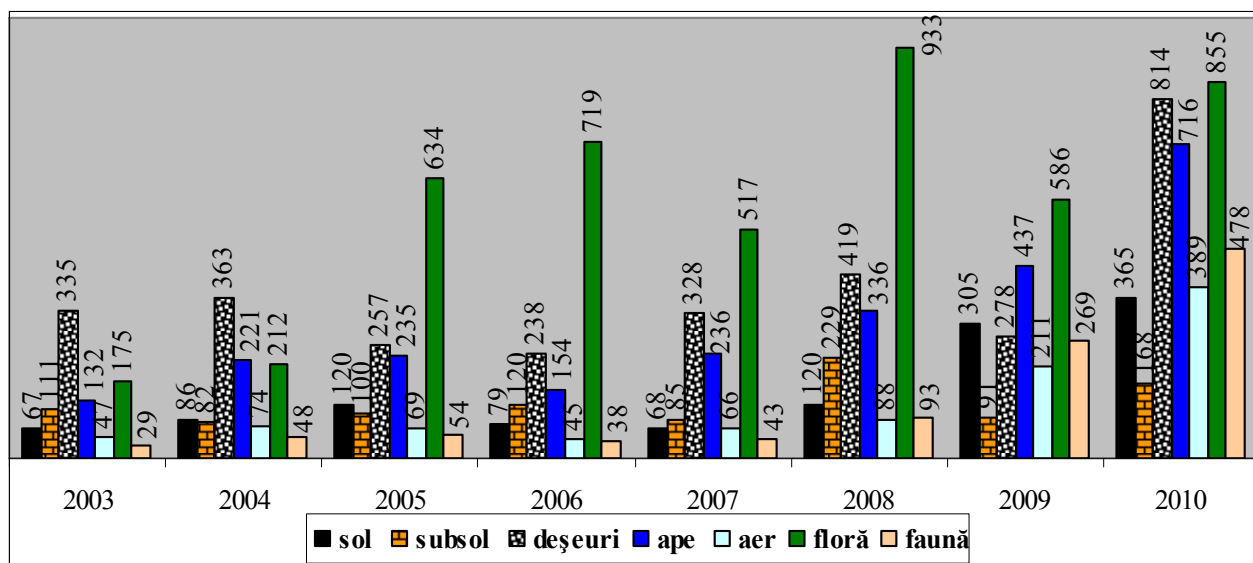

Fig.1. Suma amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației de mediu, în mii lei [6].

Au fost majorate substanțial sumele amenzilor aplicate pentru folosirea neautorizată a terenurilor, pentru nimicirea stratului fertil de sol și pentru neaducerea terenurilor la starea care să asigure folosirea lor după destinație. În anul 2010, pentru încălcarea legislației funciare au fost aplicate 770 de amenzi, în sumă de 365 mii lei. Numărul maxim de amenzi a fost aplicat în Regiunea Centrală (*a se vedea* Tabelul), inclusiv în raioanele Nisporeni, Strășeni, Hâncești și Ialoveni. Suma maximă a amenzilor aplicate se atestă în raioanele Nisporeni (57,6 mii lei) și Hâncești (41,4 mii lei), precum și în municipiile Chișinău (45,8 mii lei) și Bălți (31,5 mii lei). Numărul și suma amenzilor sunt condiționate, în mare măsură, de frecvența și eficiența măsurilor de control efectuate de autoritățile ecologice teritoriale, precum și de colaborarea acestora cu organele cadastrale, cu autoritățile publice locale și cu judecătoriile teritoriale [1].

¹ Numărul articolului din Codul contravențional al Republicii Moldova.

Tabel

Numărul și suma amenzilor aplicate pentru încălcarea legislației funciare [6]

Nr. crt.	Unitatea administrativ-teritorială	Numărul amenzilor aplicate						Suma amenzilor aplicate (mii lei)					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Briceni	53	12	6	14	4	2	1,9	1	0,44	4,6	1,3	1,1
2	Ocnîța	57	2	9	3	9	5	27	1	0,52	0,2	0,3	1
3	Edineț	83	24	28	16	32	15	3,5	1,1	2,1	0,66	34	5,38
4	Dondușeni	72	49	7	35	14	11	5,34	2,68	0,48	2,5	5,4	11,6
5	Drochia	64	42	23	25	19	15	3,3	4,04	2,3	2	5	11,7
6	Soroca	12	42	30	86	36	23	1,14	3,4	3,3	4,26	7,4	8,2
7	Florești	83	25	23	13	7	5	1,9	1	1	0,9	1,6	3,6
8	Râșcani	126	24	6	17	10	31	15	1,1	5,1	7,3	9,3	9
9	Glodeni	50	63	10	35	28	5	2,1	1,8	0,4	1,28	5,9	2,6
10	Fălești	35	11	14	7	39	49	1,05	0,38	5,94	0,42	17	11,6
11	Bălți	47	75	91	79	56	31	3,15	3,54	4,38	4,1	90	31,5
12	Sângerei	2	0	0	11	2	0	0,18	0	0	0,5	0,8	0
13	Șoldănești	81	159	0	109	26	8	1,78	4,72	0	4,2	3,9	4
14	Rezina	59	20	31	17	24	13	1,6	1,06	0,76	0,46	0,8	6,2
	Regiunea de Nord	824	548	278	467	306	213	69	27	27	33	183	107
15	Telenești	0	6	4	3	2	9	0	1,2	0,1	1,04	0,3	3,4
16	Orhei	7	37	3	10	8	5	0,27	1,7	0,24	1,04	0,5	1,2
17	Criuleni	59	50	16	22	30	7	2,13	2,2	1,2	1,72	5,6	3,8
18	Dubăsari	0	0	0	0	9	0	0	0	0	0	1,7	0
19	Anenii Noi	9	11	6	16	7	28	0,6	0,7	0,76	1	0,3	19,4
20	Ialoveni	0	20	5	3	0	43	0	2,92	0,22	0,9	0	4,3
21	Strășeni	17	17	12	17	39	85	1	1,2	2,1	0,45	7,8	18,8
22	Călărași	100	177	96	0	7	19	3,23	4,32	3	0	2	4,4
23	Ungheni	4	1	1	5	9	18	0,18	0,02	0,02	0,78	2,5	5,6
24	Nisporeni	118	70	40	50	31	115	2,4	1,5	1,04	1,7	6,4	57,6
25	Hâncești	73	76	29	30	39	71	3,6	4,1	1,7	2,4	14	41,4
26	Chișinău	61	84	67	967	23	33	13	13	17	62	24	45,8
	Regiunea Centrală	448	549	279	1123	204	433	26	33	28	72	65	206
27	Căușeni	251	104	68	53	26	12	7,9	4,8	3,04	4,1	2,6	3,2
28	Ștefan-Vodă	76	95	27	48	22	25	2,4	2,6	0,82	3	9,7	9,3
29	Cimișlia	60	40	23	14	2	4	5,3	2,66	1,28	0,92	0,4	1,4
30	Basarabeasca	5	8	7	1	3	0	0,56	0,62	0,44	0,04	1,3	0
31	Leova	21	76	34	38	46	36	0,91	3,58	1,47	1,46	5,4	8,7
32	Cantemir	2	5	3	12	15	9	0,07	0,18	0,06	0,52	3,9	6,6
33	Cahul	30	3	2	8	7	4	3,36	0,22	0,96	0,56	0,3	2,9
34	Taraclia	140	113	110	113	4	3	3,7	3,4	4,5	3,5	2,2	7,2
35	UTA Găgăuzia	5	33	14	24	52	31	0,4	1,18	1,52	1,1	32	12,4
	Regiunea de Sud	590	477	288	311	177	124	25	19	14	16	58	51,7
	În total	1862	1574	845	1901	687	770	120	79	68	120	305	365

Sumele maxime în municipiile Chișinău și Bălți se explică prin sancționarea frecventă pentru ocuparea nelegitimă a terenurilor (art.116.2) și pentru nimicirea stratului fertil de sol (art.115.1), ambele legate de construcțiile neautorizate. O altă cauză a frecvenței sporite a contravențiilor respective este procedura dificilă

și costisitoare de înstrăinare a terenurilor, care se permite doar în baza hotărârii de guvern pozitive în acest sens. De asemenea, se constată o ameliorare a colaborării autorităților ecologice cu autoritățile statistice, cu organele cadastrale și cu subdiviziunile ramurale de producție și cercetare și de reglementare funciară și agricolă.

Totodată, este necesară o conlucrare mai eficientă cu judecătoriile teritoriale, care manifestă frecvent o atitudine superficială față de examinarea contravențiilor de mediu și aplicarea sancțiunilor necesare, ceea ce sporește neglijența beneficiarilor funciari și a autorităților publice locale în sensul prevenirii impactului distructiv și nociv asupra terenurilor agricole.

Circa $\frac{1}{4}$ din numărul (272) și din suma (71 mii lei) amenzilor aplicate se referă la arderea resturilor vegetale de pe terenurile agricole (a miriștii) sau din spațiul adiacent al acestora. În acest caz, putem constata o complementaritate a celor 2 componente ale sancționării economice: *amenzilor și acțiunilor de recuperare a prejudiciului* cauzat solurilor. Mai mult decât atât, aplicarea sancțiunilor pentru arderea miriștii este mult mai uniformă și se constată în majoritatea raioanelor republicii, îndeosebi în zonele cu pondere mai mare a terenurilor arabile. Pentru optimizarea gestionării resurselor funciare este necesar ca principiul complementarității să fie aplicat și pentru celelalte tipuri de prejudicii cauzate resurselor respective.

Nu se înregistrează schimbări pozitive la aplicarea sancțiunilor pentru cauzarea eroziunii – cea mai răspândită și mai gravă formă de impact asupra solurilor. În anul 2010, pentru astfel de contravenții (art.118) au fost aplicate doar 5 amenzi (în raioanele Hâncești, Cimișlia, Căușeni și Ștefan-Vodă), în sumă de numai 2400 lei. Este necesară aplicarea adecvată a amenzilor pentru cauzarea eroziunii, iar o parte majoră din sumele încasate să fie alocate, în calitate de subvenții, beneficiarilor funciari care întreprind permanent măsuri eficiente de prevenire a eroziunii. De asemenea, un număr foarte redus de amenzi este aplicat pentru folosirea neautorizată a terenurilor fondului silvic de stat (art.134) și pentru ridicarea stratului fertil al solului de pe terenurile respective (art.120), pentru falsificarea și tănuirea informației despre starea terenurilor (art.115.4) și pentru neaducerea terenurilor la starea care să asigure folosirea lor după destinație (art.117.1) [6]. Astfel, o bună parte din sancțiunile aplicate nu reflectă impactul real asupra învelișului de sol. Ocuparea nelegitimă a terenurilor nu este o formă directă de impact asupra solurilor, iar poluarea excesivă, în condițiile unei penurii financiare în mediul rural, este mai puțin răspândită decât eroziunea lor. Prin urmare, actualul mecanism de sancționare administrativă nu creează motivația necesară pentru prevenirea și reducerea impactului, iar mijloacele financiare acumulate din amenzile încasate nu ajung pentru realizarea măsurilor de protecție a solurilor și terenurilor pentru nici o comună.

Un impact sporit nu doar asupra solurilor, dar și asupra aerului și apelor freactice, îl generează numărul foarte mare de gunoști neautorizate și insalubritatea majorității localităților republicii [2,5]. În Codul cu privire la contravențiile administrative, pentru nerespectarea *legislației cu privire la deșeurile* erau prevăzute doar avertismente și amenzi simbolice, care în majoritate au fost aplicate pentru încălcarea regulilor de amenajare și curățenie a localităților (art.150) [3]. În pofida numărului foarte mare de amenzi aplicate, suma lor era foarte redusă, o amendă constituind doar până la 10 lei. Astfel, procedura anterioară de sancționare administrativă în acest domeniu era, mai degrabă, un instrument de stimulare a insalubrității decât a protecției mediului [1]. În noul Cod contravențional, cuantumul amenzilor aplicate a fost majorat de câteva zeci de ori, iar avertismentele au fost excluse, cu unele excepții. De asemenea, a fost introdusă o nouă formă de sancționare – *munca în folosul comunității*, care este aplicată frecvent în statele Uniunii Europene pentru astfel de contravenții, numite și sociale, de rând cu încălcarea liniștii și ordinii publice. Conform prevederilor actuale ale Codului contravențional, depistarea și examinarea acestor contravenții a fost transferată de la Comisariatele de Poliție către autoritățile ecologice teritoriale [4]. Fără îndoială, această decizie este justă, deoarece autoritățile ecologice posedă competențe profesionale mai înalte în evaluarea impactului asupra mediului. Spre regret, organele ecologice de control dispun de resurse umane, de mijloace tehnice și financiare foarte insuficiente pentru exercitarea adecvată a acestei funcții. Ca rezultat, eforturile semnificative recente ale multor consilii locale și întreprinderi de salubritate sunt irosite.

Evaluarea și compensarea prejudiciilor cauzate resurselor funciare. Conform metodologiei în vigoare, mărimea prejudiciilor aduse solului variază în funcție de tipul pagubei, de cantitatea și calitatea solului distrus, de particularitățile geomorfologice și hidrologice ale terenului agricol afectat și de aria de extindere a acestui prejudiciu. Acestea se calculează în cazul arderii miriștii, eroziunii și poluării solurilor, alunecărilor de teren. Baza metodologică existentă permite evaluarea adecvată și complexă a prejudiciilor cauzate solului. Într-un

mod relevant sunt reflectați indicii fizico-geografici și ecologici ai prejudiciului respectiv. Totodată, la stabilirea sumei prejudiciului ar trebui să se țină cont de concentrația medie de humus pe suprafața de sol afectată, de poziția economico-geografică, de prețul de piață al terenurilor pe care se manifestă activ formele de degradare, de rata inflației, de veniturile din domeniul agricol. Suma prejudiciilor trebuie să includă și costurile de evaluare a acestora [1].

Majoritatea acțiunilor de compensare a prejudiciilor cauzate solului sunt intentate pentru arderea miriștii pe terenurile agricole, precum și pentru impurificarea solului, iar acțiunile intentate pentru compensarea prejudiciului cauzat de eroziune sau alunecări de teren sunt o mare excepție [2]. Mai mult decât atât, cazuri frecvente de nerespectare a cerințelor antierozionale și de prevenire a alunecărilor de teren pot fi întâlnite aproape în fiecare localitate. Nerespectarea cerințelor ecologice și implementarea foarte superficială a acțiunilor de recuperare a prejudiciilor cauzate solurilor sunt condiționate nu doar de penuria financiară, care stăpânește spațiul rural, de deficitul de personal calificat în domeniul controlului ecologic, de înzestrarea tehnică slabă a laboratoarelor ecologice, dar și de neglijența autorităților centrale și locale responsabile de gestionarea resurselor respective și de coordonarea inefficientă a acestor măsuri. În circa jumătate din unitățile administrativ-teritoriale nu sunt intentate acțiuni pentru prejudiciile cauzate solului. Ca urmare a instabilității politice și frecvenței mai reduse a controlului ecologic, în ultimii ani se atestă o diminuare considerabilă a sumei acțiunilor intentate pentru prejudiciile respective (Fig.2). Astfel, în pofida cazurilor frecvente de încălcare a legislației funciare, din cauza capacităților foarte reduse de evaluare, majoritatea prejudiciilor ecologice cauzate solurilor nu sunt stabilite și supuse compensării. Este necesară implicarea Direcției de Monitoring al Calității Mediului din cadrul SHS, care dispune de echipamentul și personalul necesar.

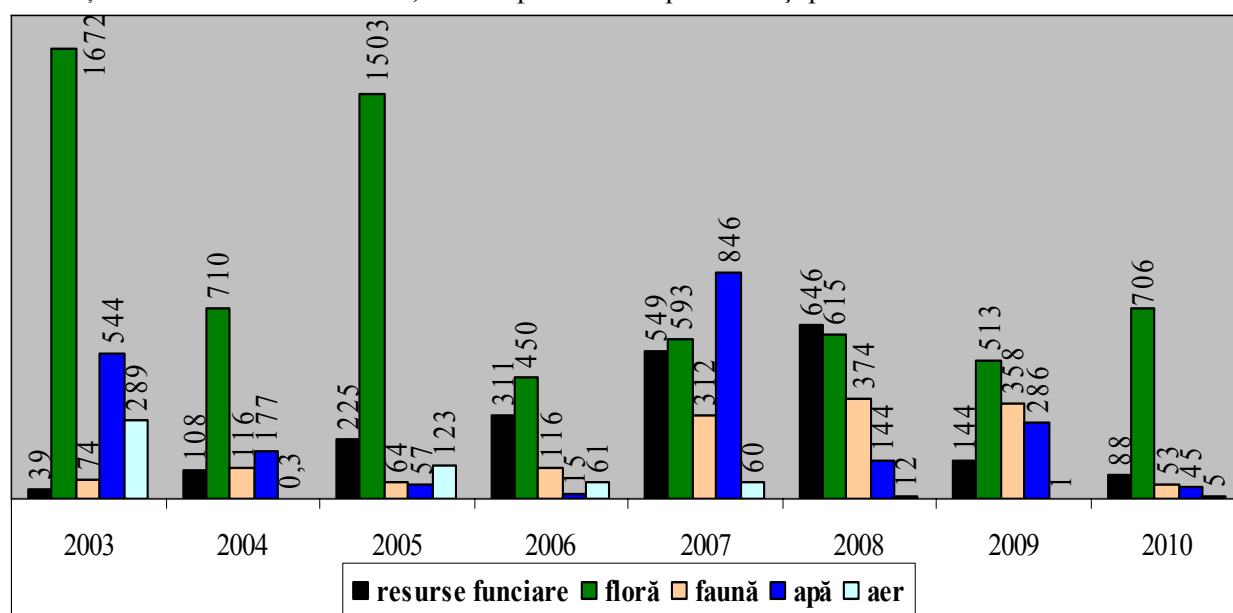

Fig.2. Suma acțiunilor intentate pentru prejudiciile cauzate mediului, în mii lei [2].

În anul 2010 suma acțiunilor intentate pentru prejudiciile cauzate solului a fost de doar 88 mii lei, inclusiv în Zona de Nord – 32 mii lei, în Zona de Centru – 53 mii lei și în Zona de Sud – 3 mii lei. De regulă, se intentează acțiuni de compensare a prejudiciului doar în cazul arderii miriștilor și poluării excesive a solurilor și foarte rar pentru eroziunea solurilor și alunecările de teren. Rapoartele autorităților ecologice nu conțin informația completă cu privire la acțiunile civile în acest domeniu. De asemenea, numărul și suma acțiunilor intentate și, mai ales, satisfăcute, de recuperare a prejudiciilor sunt net inferioare față de numărul contravențiilor respective. Prin urmare, în pofida existenței unei metodologii adecvate de evaluare a prejudiciilor cauzate solului, implementarea în practică a acesteia este superficială, ceea ce condiționează un comportament ilicit al beneficiarilor funciari.

Per ansamblu, nu se constată o complementaritate a procedurii aplicării amenzilor cu cea a intentării acțiunilor de recuperare a prejudiciului cauzat solurilor, care trebuie să formeze un mecanism integral de sancționare economică a contravențiilor [1]. De asemenea, sumele încasate din amenzi și acțiunile de

recuperare a prejudiciului sunt net inferioare față de pagubele cauzate învelișului de sol. Datele Băncii Mondiale vorbesc despre pagube anuale de circa 200 milioane dolari SUA, rezultate numai din eroziunea solurilor. Această situație confirmă implementarea superficială a mecanismului juridic și economic de stabilire, evaluare și compensare a acestor prejudicii, atestă neglijența masivă a cerințelor de protecție a solurilor – cele mai valoroase resurse ale poporului nostru.

Taxele pentru utilizarea resurselor funciare. O altă pârghie importantă de gestionare economică a protecției resurselor funciare în Republica Moldova este impozitul funciar. Cuantumul și modalitatea de plată a impozitului funciar au fost stabilite încă la începutul anilor '90. Aplicarea normativului redus de plată a fost condiționată de dificultățile tranziției la economia de piață, de penuria financiară și de situația dezastruoasă din mediul rural. Ulterior, cuantumul de plată nu a suferit majorări substanțiale, nefiind ajustat la rata inflației [7]. De asemenea, conform legislației în vigoare, circa 30% din sumele încasate trebuie folosite pentru restaurarea terenurilor degradate și ameliorarea calității solurilor. În realitate, sunt alocate mai puțin de 10%. La calcularea impozitului funciar nu se ține cont de intensitatea și scara proceselor erozionale, a alunecărilor de teren, a salinizării și poluării solurilor. Astfel, beneficiul social rezultat din utilizarea resurselor funciare nu este mobilizat corect, în funcție de cerințele economice, sociale și ecologice prezente și viitoare.

În mai multe state avansate ale lumii, pentru prevenirea poluării excesive și internalizarea costurilor generate de poluarea solului sunt aplicate diverse pârgii economice de natură fiscală sau comercială, printre care menționăm taxele și permisele negociabile pentru poluarea autorizată și normativă a solului. Taxele pentru poluare sunt mai răspândite în statele europene cu tradiții în reglementarea guvernamentală a mediului economic, iar permisele negociabile sunt mai răspândite în state cu un mediu antreprenorial mai liberal și cu o intervenție publică minimă în viața economică. Actualmente, legislația ecologică națională nu prevede aplicarea acestor pârgii economice în domeniul reglementării poluării solurilor, fapt condiționat de situația mai dificilă din sectorul agricol.

Subvenționarea măsurilor de protecție a resurselor funciare. Conform *Programului de valorificare a terenurilor noi și de sporire a fertilității solurilor*, anual sunt planificate măsuri agrotehnice, silvotehnice și hidrotehnice, realizate din contul sumelor acumulate din vânzarea terenurilor publice, precum și din înstrăinarea terenurilor agricole. Măsurile antierozionale acoperă 70% din suprafața terenurilor arabile și se bazează, cu precădere, pe metode agrotehnice. Pentru executarea acestor măsuri nu sunt alocate resurse umane, tehnice și financiare suficiente. Autoritatea silvică centrală, în calitate de coordonator al acțiunilor de restaurare și ameliorare, solicită includerea în bugetul de stat a fondurilor necesare pentru efectuarea lucrărilor prevăzute. În structura plantațiilor antierozionale circa 2/3 revine suprafețelor forestiere compacte, care au un rol auxiliar în protecția antierozională a terenurilor agricole. Această situație scoate în evidență caracterul declarativ al politicilor guvernamentale. Beneficiarii funciari sunt încadrați insuficient în realizarea măsurilor de restabilire și protecție a solurilor stabilite în acest program. O atenție majoră se acordă proiectelor de „dezvoltare a pădurilor comunale”, însă din cauza supravegherii superficiale, a pășunatului ilicit, a secetei și a neglijenței manifestate de autorități și populația locală, o bună parte din suprafețele plantate recent sunt distruse.

Concluzii

1. Funcțiile de evaluare și control, de reglementare și coordonare a protecției resurselor funciare sunt exercitate la un nivel ineficient. Autoritățile ecologice dispun de un număr insuficient de laboratoare pentru evaluarea integrală a prejudiciului cauzat resurselor funciare.

2. Pentru optimizarea mecanismului de evaluare a resurselor funciare este necesară implicarea SHS, care dispune de echipamentul și personalul necesar, includerea indicilor ecologici în evaluarea cadastrală și aplicarea pașaportizării ecologice a terenurilor.

3. Mai frecvent sunt aplicate amenzi pentru arderea miriștilor și pentru ocuparea nelegitimă a terenurilor agricole și foarte rar pentru eroziunea solurilor, pentru falsificarea și tăinuirea informației despre starea terenurilor.

4. Pentru prevenirea poluării masive cu deșeuri a spațiilor verzi este necesară aplicarea frecventă, ca formă de sancționare, a muncii în folosul comunității, care are un efect educativ major. O parte din sumele amenzilor încasate în zonele respective trebuie să fie folosite pentru finanțarea curentă a lucrărilor publice de salubritate.

5. În formula de calcul al prejudiciului cauzat resurselor funciare sunt reflectați adecvat indicii fizico-geografici și ecologici, însă nu se ține cont de prețul de piață al terenurilor, de costurile evaluării prejudiciilor pe terenurile pe care se manifestă activ formele de degradare, de rata inflației, de veniturile din domeniul agricol în perimetrul respectiv.

6. Aplicarea acțiunilor de compensare a prejudiciilor cauzate resurselor funciare este superficială, ceea ce condiționează un comportament ilicit al beneficiarilor funciari.

7. Cuantumul impozitului funciar nu reflectă starea ecologică a solurilor și a terenurilor. Trebuie majorată ponderea încasărilor folosite pentru restaurarea terenurilor și pentru ameliorarea calității solurilor. Din cauza aplicării superficiale a pârghiilor economice de gestionare a impactului, beneficiarii funciari sunt slab încadrați în realizarea măsurilor de restabilire și protecție a solurilor.

Referințe:

1. Bacal P. Gestiunea protecției mediului înconjurător în Republica Moldova (Aspecte teoretice și aplicative). - Chișinău: ASEM, 2010.
2. Anuarele privind calitatea factorilor de mediu și activitatea Inspectoratului Ecologic de Stat pentru anii 2003-2010. - Chișinău: Inspectoratul Ecologic de Stat al Republicii Moldova.
3. Codul cu privire la contravențiile administrative. - Chișinău, 2007.
4. Codul contravențional al Republicii Moldova // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6.
5. Rapoartele anuale ale Agențiilor și Inspecțiilor Ecologice pentru anii 2003-2010.
6. Rapoartele Biroului Național de Statistică privind aplicarea sancțiunilor administrative în anii 2003-2010. - Chișinău: BNS.
7. Studiu de performanțe în domeniul protecției mediului. Republica Moldova. Studiul al doilea. - New York, 2005.

Prezentat la 24.10.2011